

GEBIEDSAANDUIDING

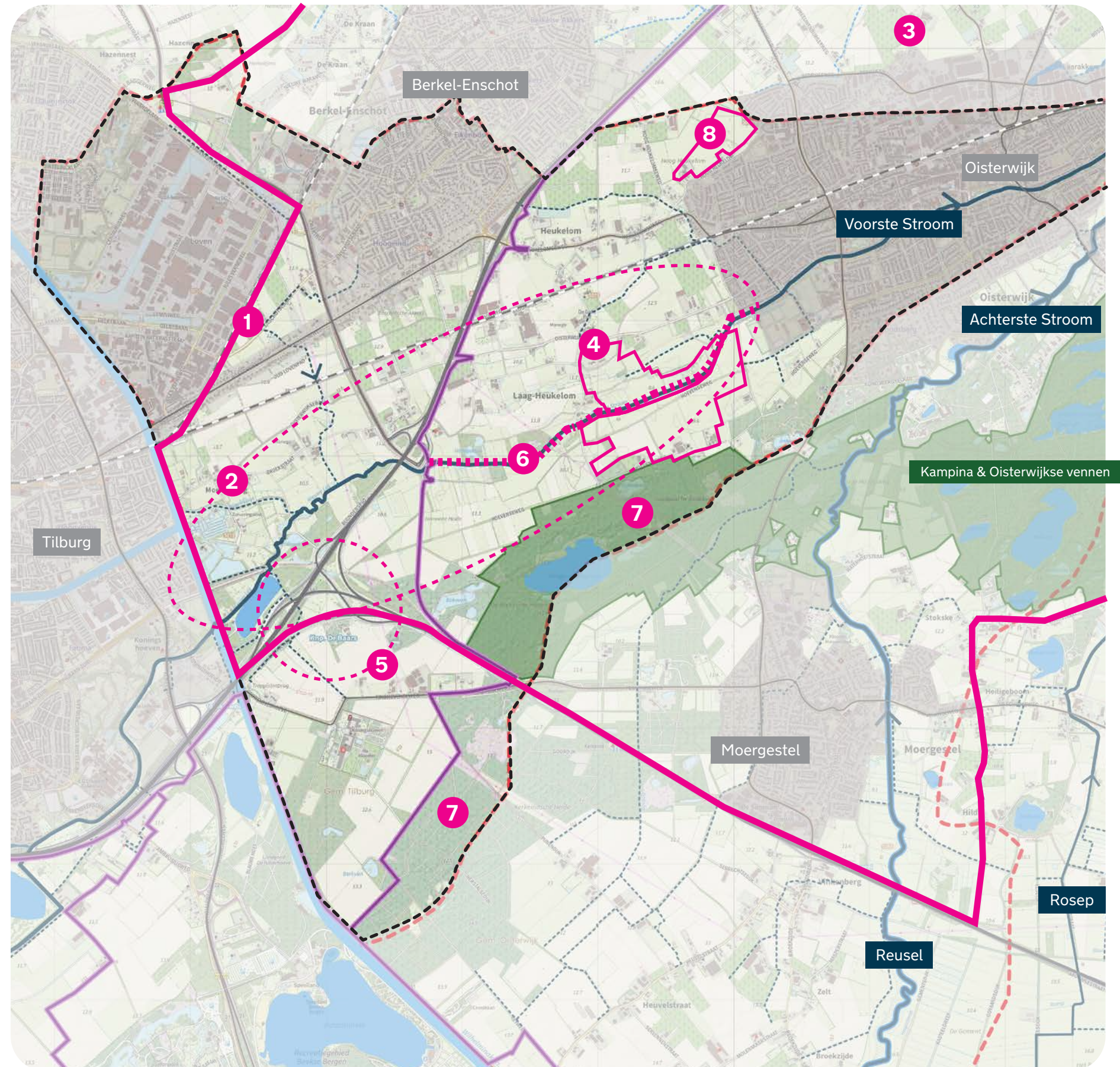
Deelgebied A beslaat het stroomgebied van de Voorste Stroom en is gelegen ten noorden van het Natura 2000-gebied de Oisterwijkse bossen, tussen het stedelijk gebied van Tilburg en Oisterwijk. De Voorste stroom is een benedenloop van de Nieuwe Leij en vloeit samen met de Achterste Stroom bij Oisterwijk, het punt waar de Essche Stroom begint.

Binnen deelgebied A liggen de kernen van Oisterwijk, Berkel-Enschot en een klein deel van Tilburg, als ook het buurtschap Heukelom. In het zuiden ligt de Abdij Koningshoeven. Ten noorden grenst het deelgebied aan het gebied van de GGA Loonse en Drunense Duinen, de waterscheiding vormt de grens.

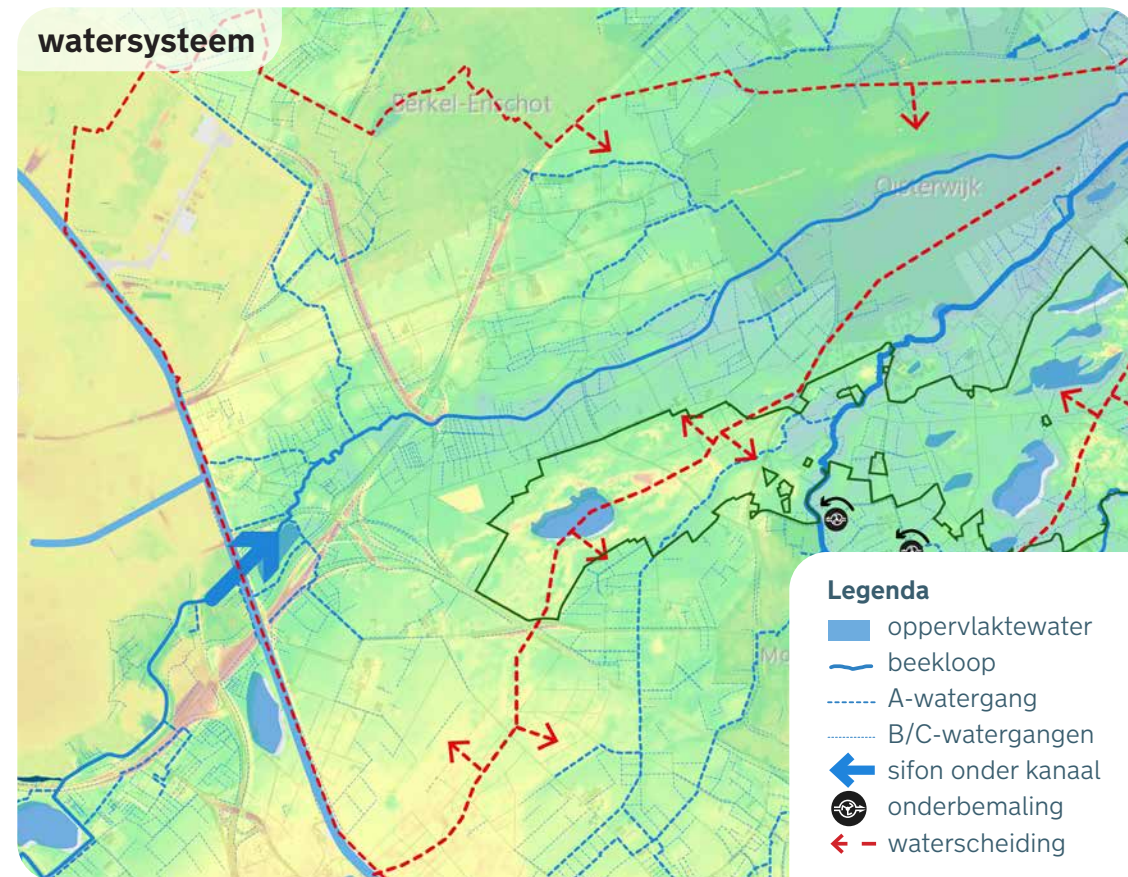
LOPENDE ONTWIKKELINGEN

Beknopt overzicht lopende ontwikkelingen, eigenaarschap en status

1. Integrale gebiedsontwikkeling Oost-Flank, trekker gemeente Tilburg en Oisterwijk, visiefase
2. Landschapontwikkeling 'duurzaamheidsvallei', trekker Stichting Duurzaamheidsvallei, uitvoering
3. Transitie kwekerijenlandschap (voorheen Versailles van het Noorden), trekker Van Gogh National Park, visiefase
4. Landgoedontwikkelingen, enkele particuliere eigenaren, visiefase
5. Energie Hub De Baars, Tilburg, waterschap de Dommel en meerdere gemeenten, visiefase
6. Hermeandering en vernatting Voorste Stroom, Waterschap De Dommel, gedeeltelijk uitgevoerd
7. Bosomvorming naald- naar loofbos, Brabants landschap
8. Woningbouwontwikkeling Pannenschuur, gemeente Oisterwijk, uitvoering

Factsheet Deelgebied A | Stroomgebied Voorste Stroom

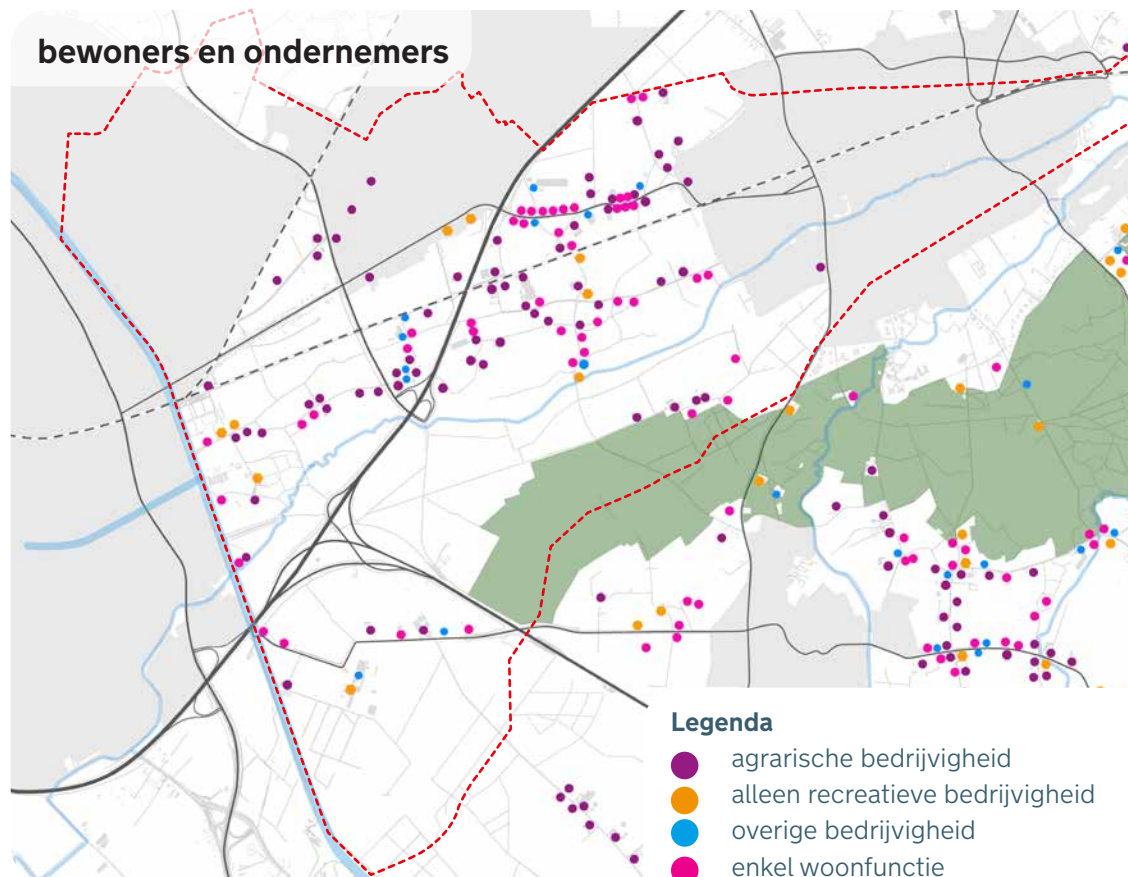
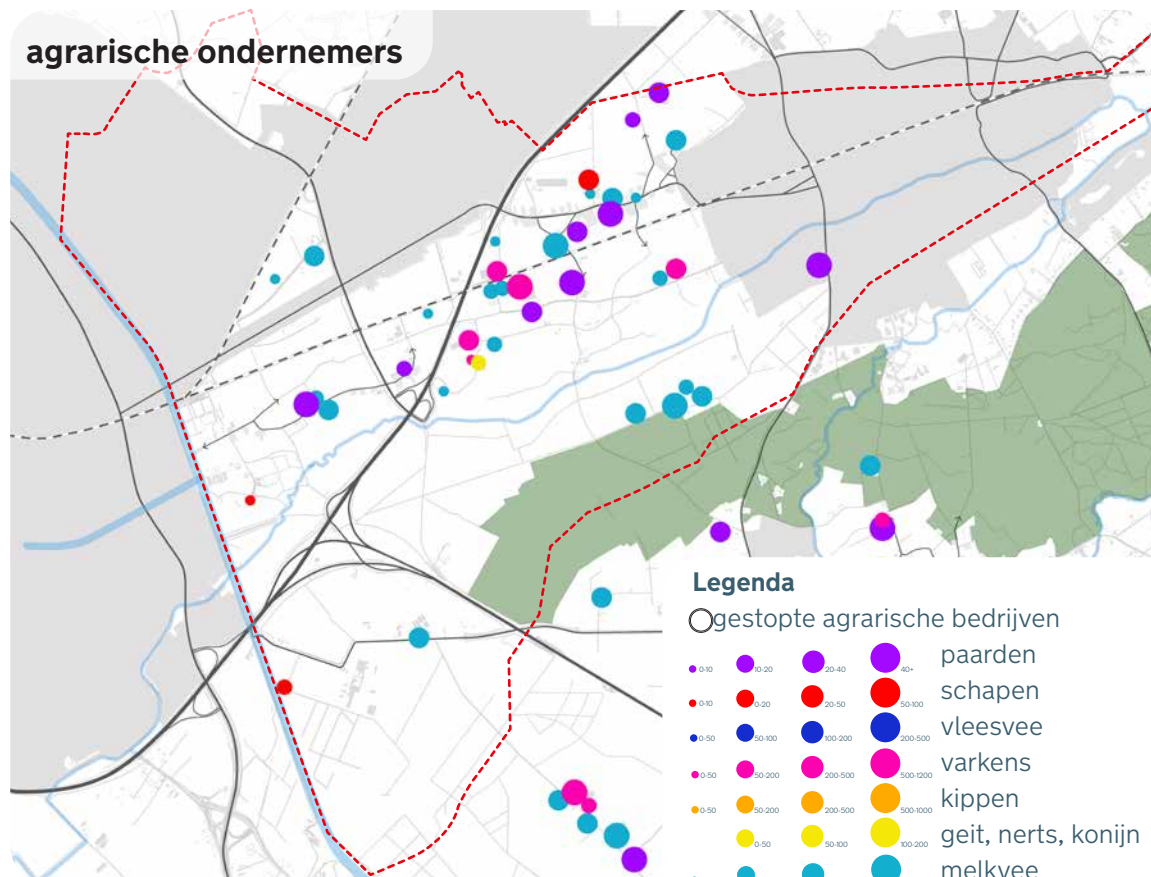

KENSCHETS

Beknopte landschappelijke kenschets

Het gebied is gevormd door het beekdal van de Voorste Stroom, langs de beek liggen de natte gronden, vanouds in gebruik als gras- en hooiland. Ten noorden ervan lag een grootschalig complex van oude bouwlanden, inmiddels grotendeels bebouwd. In het zuiden lagen woeste gronden die grotendeels bebost zijn.

De N65, A58 en het spoort doorsnijden het gebied en vormen barrières voor zowel mens als dier. Het gebied herbergt nog vele cultuurhistorische waarden en landschappelijke waarden en heeft betekenis als uitloopgebied voor Oisterwijk en als groene buffer tussen het verder verstedelijkte gebied.

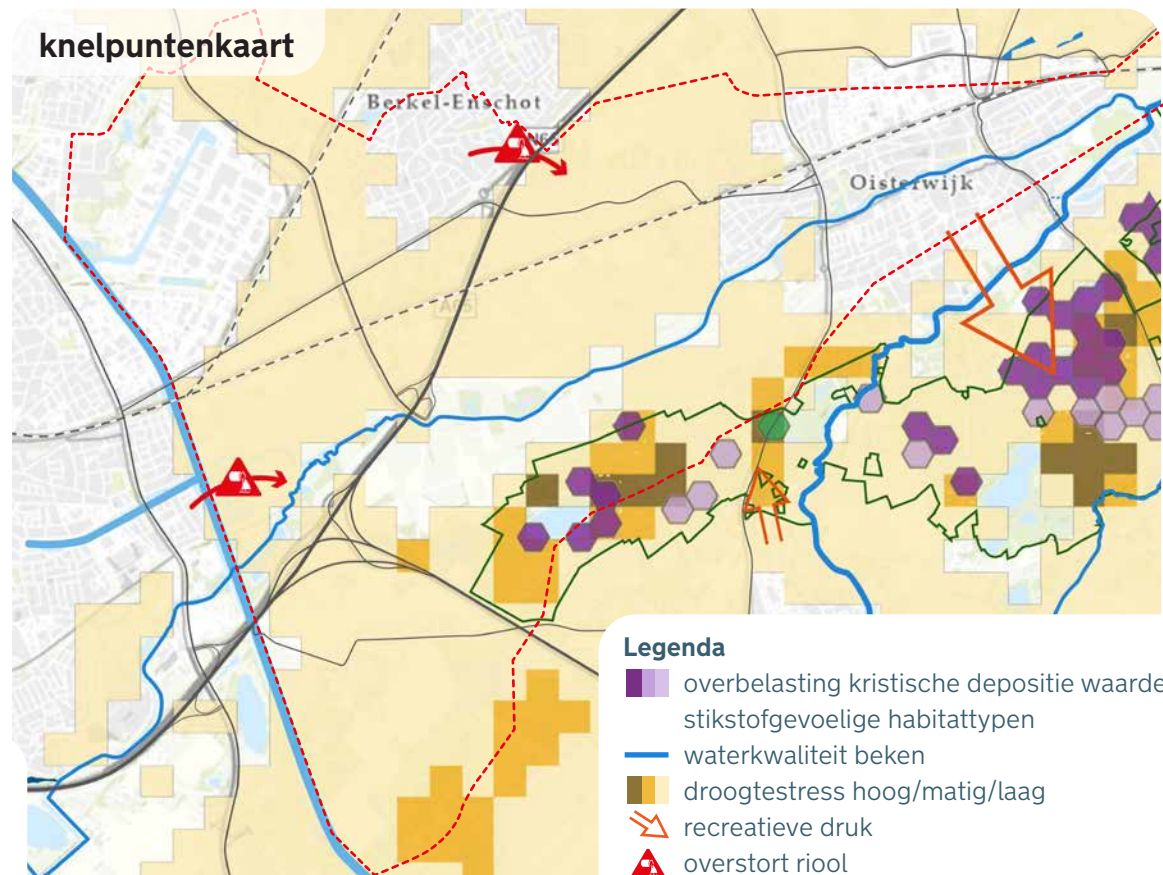
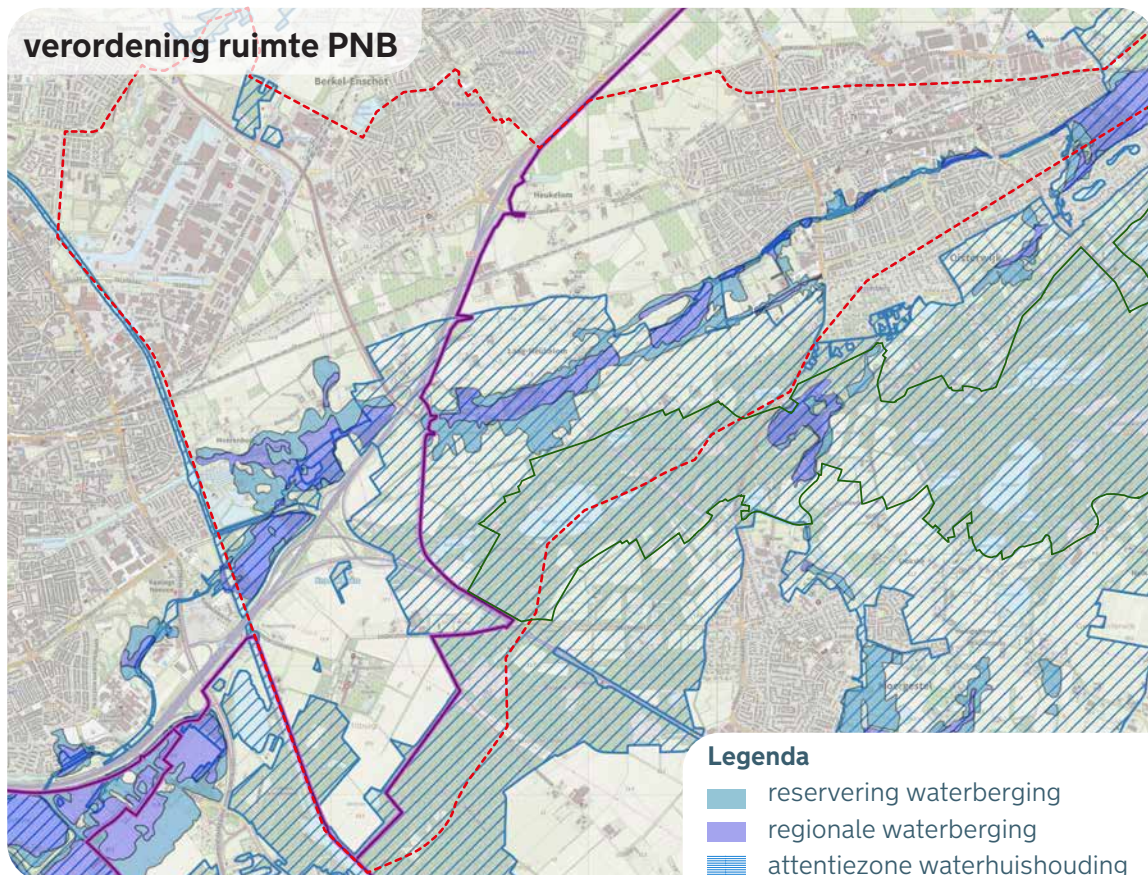
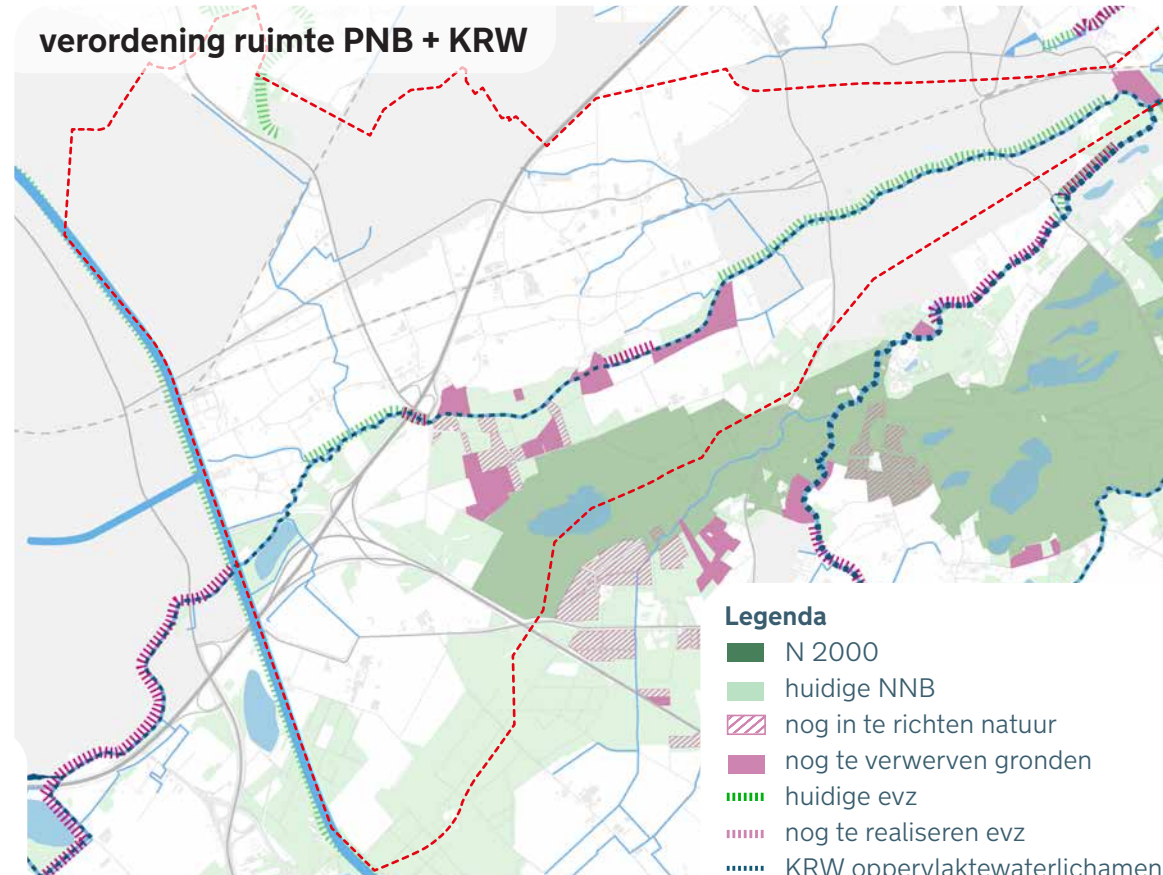
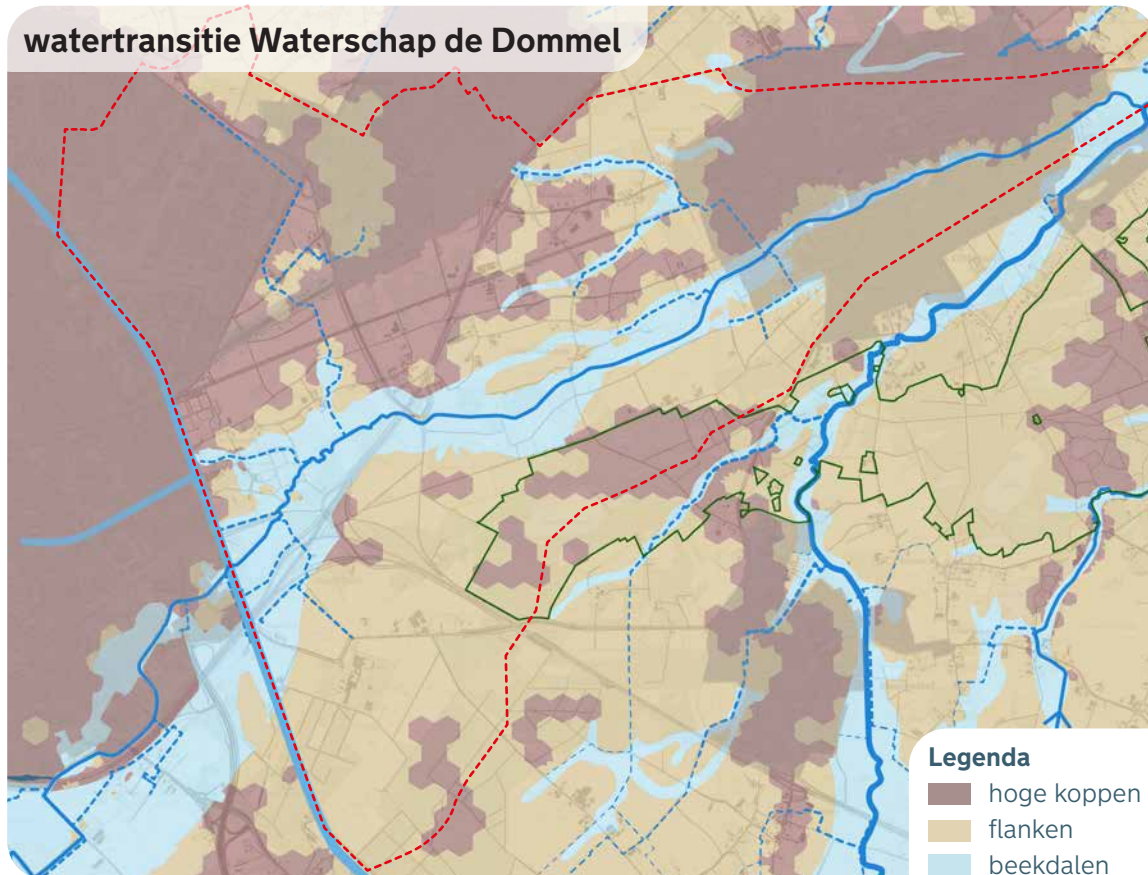

Beknopte sociaal-economische kenschets

Het gebied kent een clustering van agrarisch ondernemers rondom het buurtschap Heukelom, vooral melkveehouders en varkensbedrijven. Daarnaast enkele paardenhouderijen. Tegen N2000 liggen enkele melkveehouderijen. De afgelopen jaren zijn veel agrarische ondernemers gestopt.

De agrarische gronden zijn grotendeels in gebruik als grasland en akkerbouw. Er zijn enkele boomtelers aanwezig met een relatie tot het kwekerijenlandschap ten noorden van het deelgebied.

Factsheet Deelgebied A | Stroomgebied Voorste Stroom

BELEIDSOPGAVEN

Beknopte samenvatting huidige beleidskaders water en natuur

- handelingsperspectieven Waterschap De Dommel: groot deel 'hoge koppen' met opgave voor infiltratie en vasthouden van water, een deel flanken en daarnaast beekdal met ruimte voor vernatten.
- realisatie van ecologische verbindingszone en een groot deel van de nog in te richten NNB-gronden in het beekdal van De Voorste Stroom.
- behalen van KRW-doelen Voorste Stroom (ook vanuit bronnen stedelijk gebied)
- inrichten reserveringsgebieden waterberging in een grootdeel van het beekdal, met name ten noorden van knooppunt De Baars.

KNELPUNTEN

Beknopte samenvatting

- overschrijding stikstof in stikstofgevoelige habitattypen N2000 (stikstofanalyse emissies wordt nog in beeld gebracht)
- droogtegevoeligheid gebied, beekdalen en N2000, onderbemaling en ontwateringen 'trekken het gebied droog'.
- waterkwaliteit Voorste Stroom is onder de norm, onder meer door lozing riooloverstort stedelijk water.
- recreatiedruk op natuur vanuit toeristisch gebied Oisterwijk

SAMENVATTING HOOFDOPGAVE

Realisatie van een klimaatrobuust watersysteem in het stroomgebied van de Voorste stroom, waarbij maatregelen zo effectief mogelijk bijdragen aan de verhoging van de natuurwaarden in het N2000-gebied. Daarvoor heeft de beek meer ruimte nodig, zal het beekdal vernatten en het grondwater stijgen op de flanken.

Balans en verspreiding van de recreatieve druk vanuit het stedelijke gebied in relatie tot behoud en versterking van de natuurwaarden in het N2000-gebied en beekdal.

Het gebied is dynamisch door doorsnijdingen van infrastructuur en ligging tussen stedelijk gebied, daarnaast zijn er veel initiatieven en ontwikkelingen, die in samenhang gebracht dienen te worden voor een daadwerkelijk zo'n effectief en hoogkwalitatief resultaat voor zowel water- en natuurdoelen, verdienvermogen en recreatieve en landschappelijke kwaliteit.

Legenda

- N 2000
- ▬ natuurlijke laagtes, ruimte voor piekbuien
- ⊕ stedelijk water vasthouden en infiltreren
- ⊕ water landelijk gebied vasthouden en infiltreren
- ⋯ bodem als spons (aanvullen grondwater: vasthouden en infiltreren)

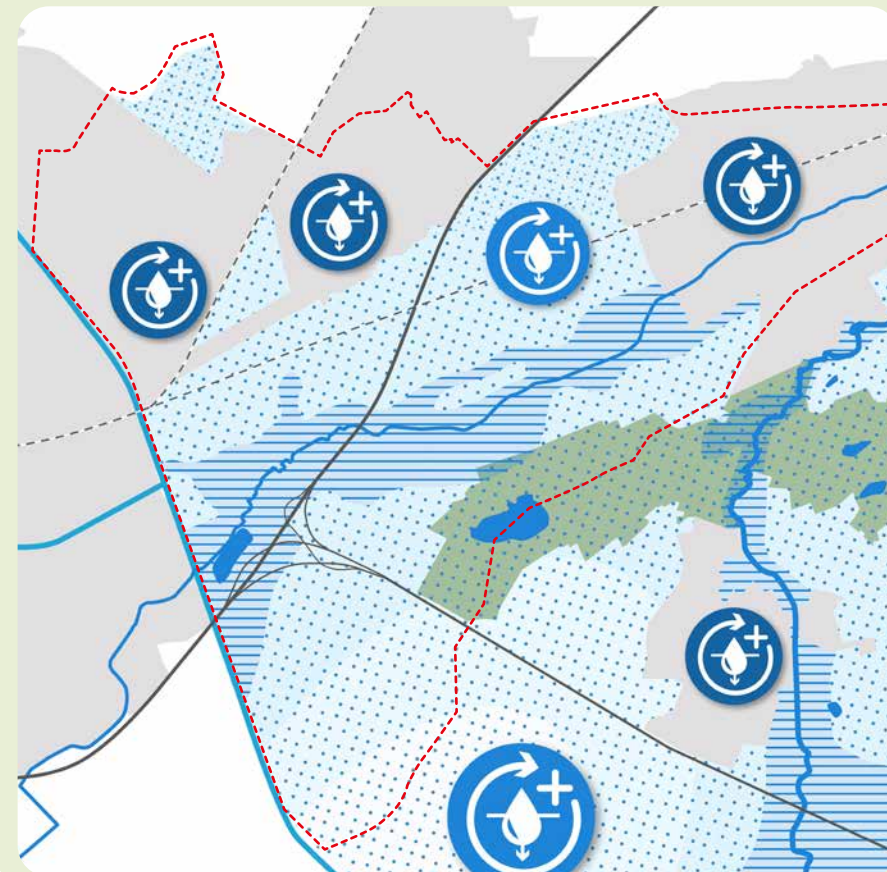
Legenda

- N 2000
- NNB
- indicatie zoekgebied overgangszone
- ▨ verhogen groen-blauwe dooradering landelijk gebied
- ▨ droge ecologische verbindingen natuurgebieden
- ▨ robuuste natte ecologische verbindingen

OPGAVE PER UITGANGSPUNT

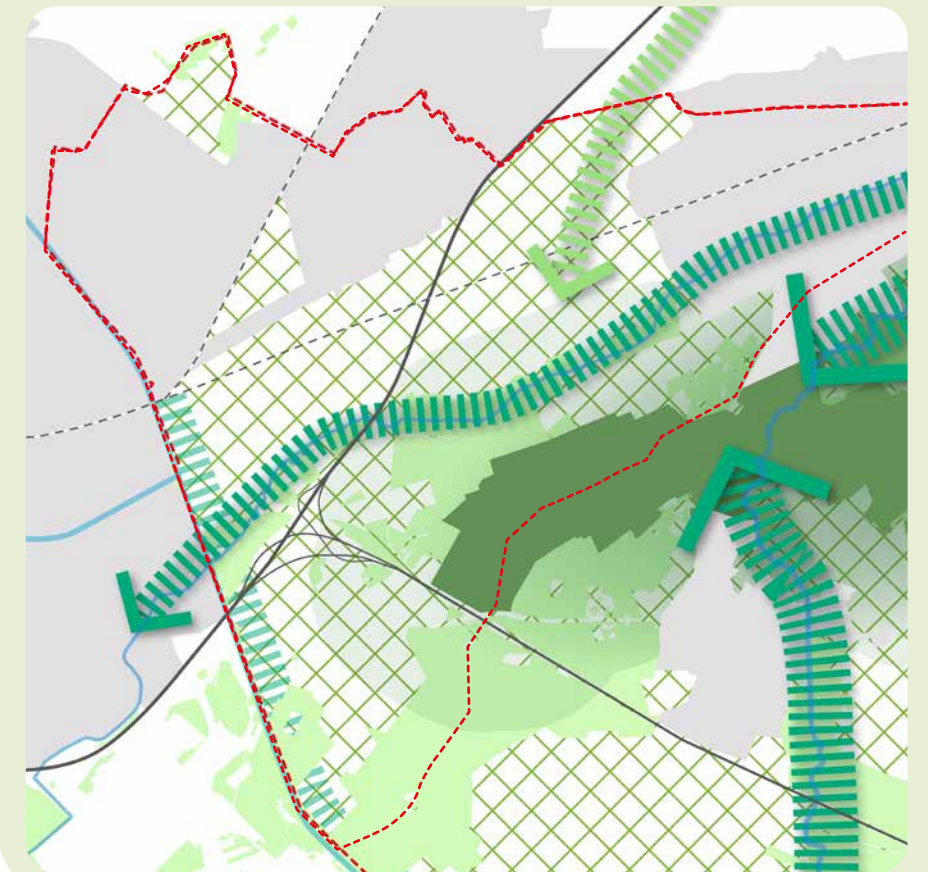
Een veerkrachtig en klimaatadaptief watersysteem

- Beekdal van de Voortse stroom geeft ruimte aan de beek bij piekbuien, waterpeil wordt verhoogd en in het beekdal en laagtes wordt water vastgehouden (reserveringsgebieden).
- Herstel watersysteem zodanig ten behoeve van herstel waterafhankelijke natuurwaarden Oisterwijkse vennen.
- Grondwaterstanden stijgen: onder meer door afbouw van de onderbemaling, sterk verminderen van de wateronttrekkingen (waaronder bierbrouwer) en dempen sloten/verhogen slootbodems.
- Op de hoge koppen infiltreert het water en stijgt het waterbergend vermogen van de bodem door verhoging organisch stofgehalte, Dit geldt met name voor het gebied ten noorden van de Voorste stroom en het agrarisch gebied rondom de Abdij.
- Vasthouden water, afkoppelen en infiltreren water in stedelijk gebied Tilburg.
- Ruim inpassen van waterretentie bij voorgenomen woningbouwontwikkeling en energiehub De Baars.

Een veerkrachtig en robuust ecosysteem

- Inrichten van Voorste Stroom als robuuste ecologische verbindingszone (als onderdeel van grote verbinding tussen Regte Heide tot Vlijmens Ven).
- Inrichting van verbinding tussen Oisterwijkse Vennen en Leemputten.
- Extensiveren van het landgebruik op de gronden direct aan de Oisterwijkse bossen, voorgenomen landgoedontwikkeling biedt kans.
- De impact op N2000 op het gebied van fijnstof, stikstof en ammoniak neemt af.
- Gebiedsspecifieke maatregelen natuurdoelanalyse:
NDA28: Onderzoek mogelijke uitbreiding H6410 Blauwgraslanden.
NDA36: Uitbreiden van H91D0 Hoogveenbossen.
NDA39: Uitbreiden van H91E0C Beekbegeleidende bossen
NDA43: Verbindingszones uitwisseling populaties kamsalamander

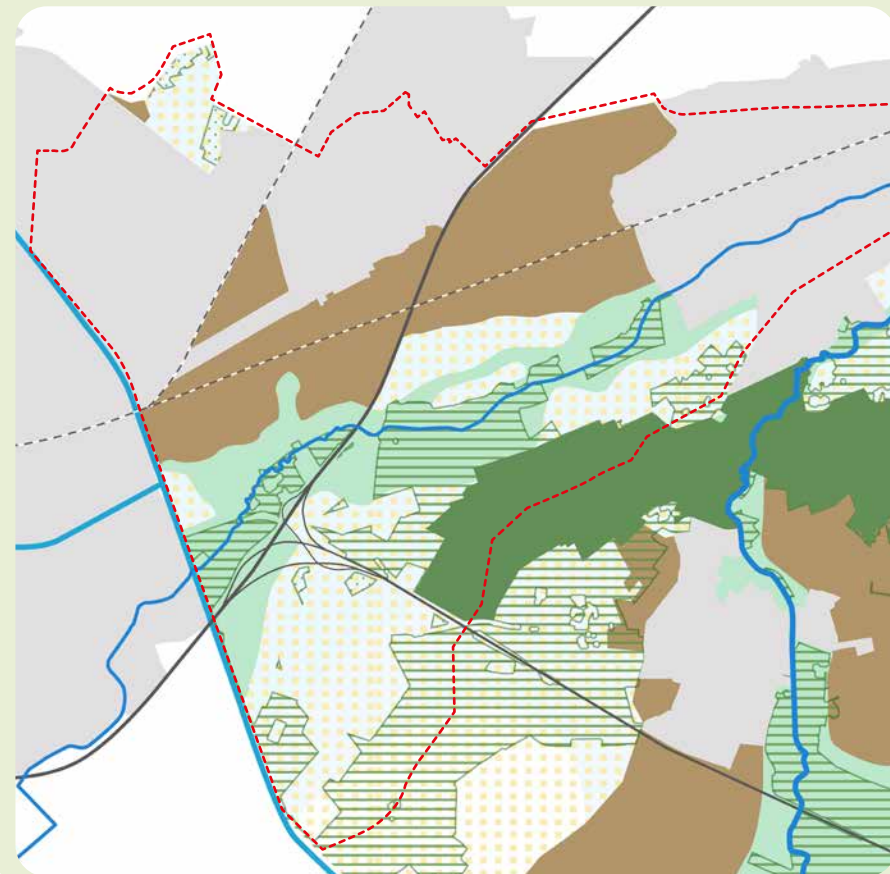
Factsheet Deelgebied A | Stroomgebied Voorste Stroom

Ruimte voor diversiteit aan agrarisch ondernemerschap

- Vernatten van de gronden vraagt aanpassing van het landgebruik en teelt, evenals op de 'hoge koppen' waar beperking van beregening impact heeft op de bedrijfsvoering en teeltgewassen, daarentegen verminderen stijgende grondwaterstanden noodzaak voor beregening.
- Aanwezige melkveehouder biedt mogelijk kans voor extensief gebruik en beheer van de gronden direct aan bestaande natuur.
- Verbreding van bestaande bedrijven met recreatieve en maatschappelijke functie kansrijk in dit gebied nabij het stedelijke gebied.

Legenda

- N 2000
- ▨ NNB
- lager gelegen gronden, teelt volgt peil
- goede vruchtbare landbouwgronden
- ▨ overige gronden

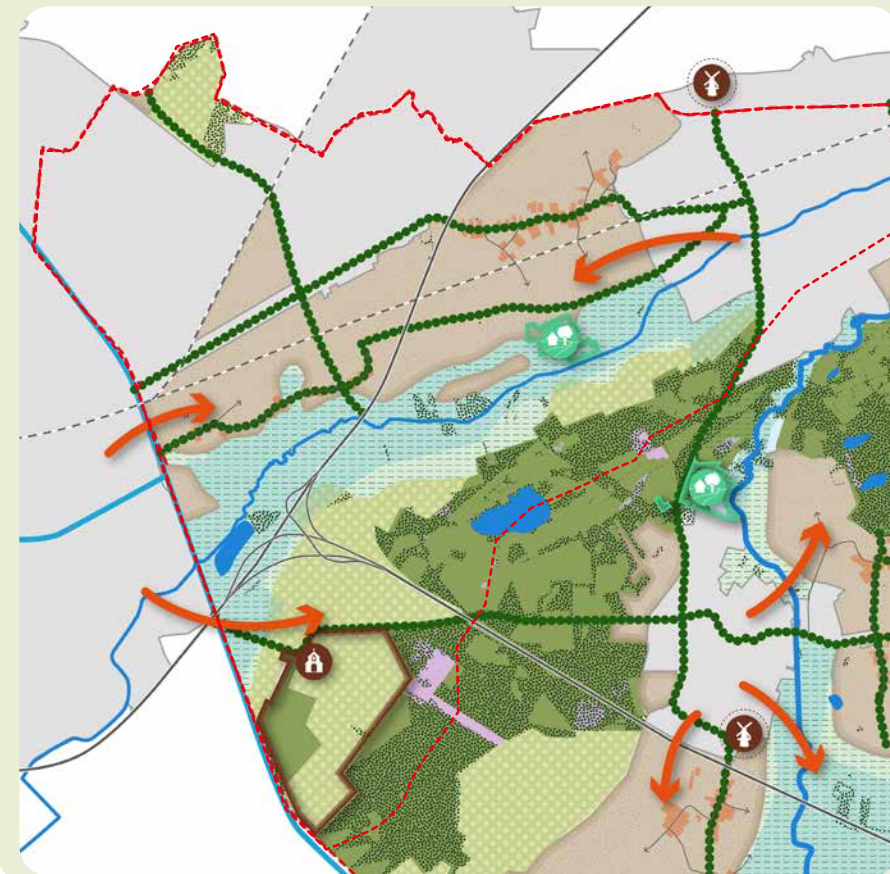

Aantrekkelijk en beleefbaar landschap, met brede meerwaarde

- Het gebied heeft veel cultuurhistorie waarden, waaronder de uitstraling van de authentieke buurtschappen zoals Heukelom. Deze dienen te worden gekoesterd en versterkt.
- De ontwikkelingen van verschillende landgoederen, zoals Laag Heukelom, als ook de Duurzaamheidsvallei en het Kwekerijenlandschap dragen in samenhang bij aan een aantrekkelijk en beleefbaar landschap.
- De groenblauwe dooradering, uitgevoerd in heggen en houtwallen langs perceelsranden, sluit aan bij het karakter van het kleinschalige cultuurlandschap van het gebied.

Legenda

- heideontginning
- oude akkerdorpen
- de Mortelen
- ▨ lager gelegen natte gronden
- ▨ beekdalen
- ▨ bossen
- heide
- ▨ lintbebouwing
- laanstructuren
- Ⓜ erfgoederen
- Ⓜ landgoederen
- ➔ recreatieve verbindingen

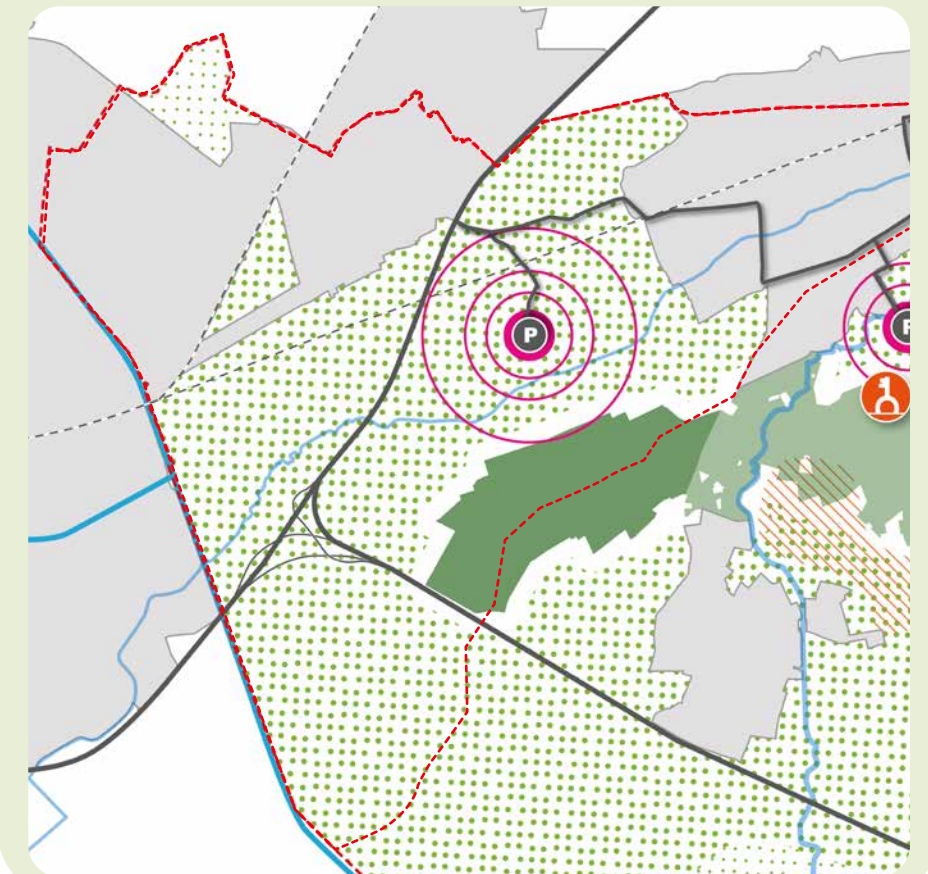

Recreatieve beleving en regulering

- Recreatiedruk vanuit Oisterwijk is groot op N2000-gebied Kampina en Oisterwijkse Vennen. Reguleren en verbreding van de recreatie in het deelgebied heeft een driedubbele functie: bescherming van de N2000, aantrekkelijker maken van het gebied en kansen voor ondernemerschap in het buitengebied. Een nadere uitwerking van de recreatieve zonering en kaders voor ontwikkeling noodzakelijk.
- Er liggen kansen voor recreatieve verbreding en regulering met de initiatieven van landgoederen, Duurzaamheidsvallei, en het 'Kwekerijenlandschap'. Het strategische aanleggen van padenstructuur in relatie tot alle losse onderdelen is noodzakelijk.

Legenda

- N 2000 intensieve recreatie
- N 2000 extensieve recreatie
- ▨ recreatieve zonering
- ▨ zoekgebied leisure ontwikkeling gem. Oisterwijk
- Ⓜ natuurpoort
- Ⓜ parkeervoorziening op afstand van N2000

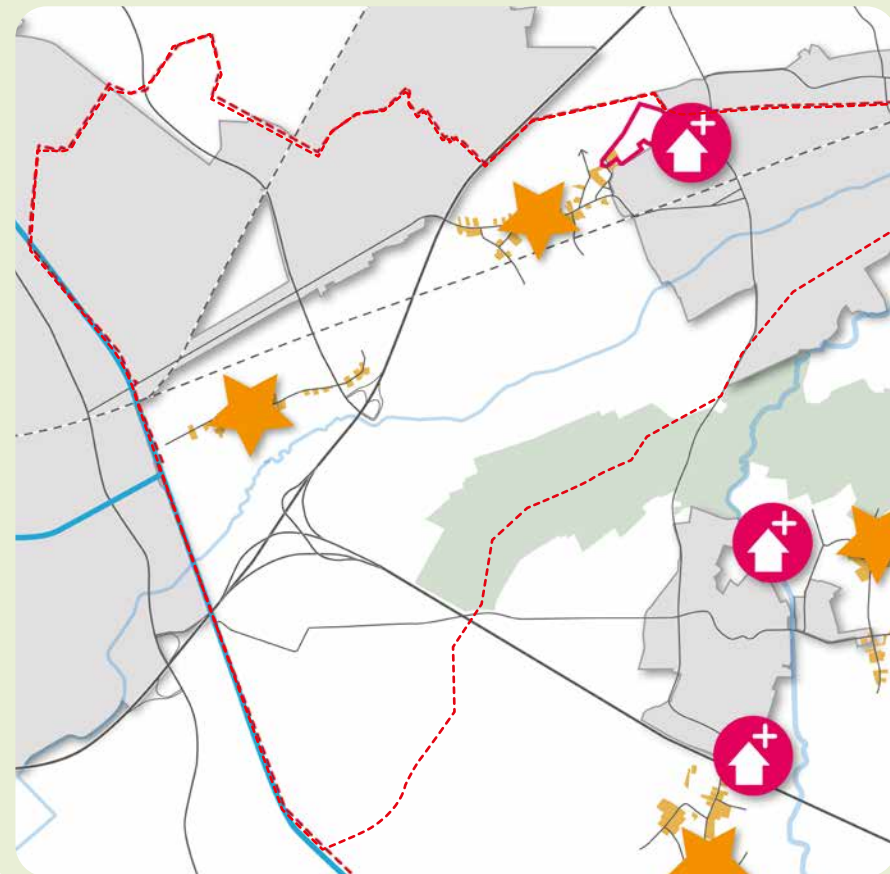

Landschap als basis voor verstedelijking

- Benutten transformatie van erven en versterken buurtschap Heukelom met kleinschalige wooninitiatieven die bijdragen aan gemeenschapswaarde en leefbaarheid voor bestaande bewoners. Bijvoorbeeld woonzorginitiatieven, seniorenhofjes of starters.
- Lintbebouwing en kernen behouden hun karakter.
- De ecologische verbinding tussen Berkel-Enschot en Oisterwijk blijft vrij van bebouwing en staat in dienst van de corridor tussen de N2000 gebieden.

Legenda

- N 2000
- bestaande dorpen
- bestaande buurtschappen
- ★ kleinschalige nieuwe woonvormen in bestaande buurtschappen
- 🏠 woningbouwopgaves

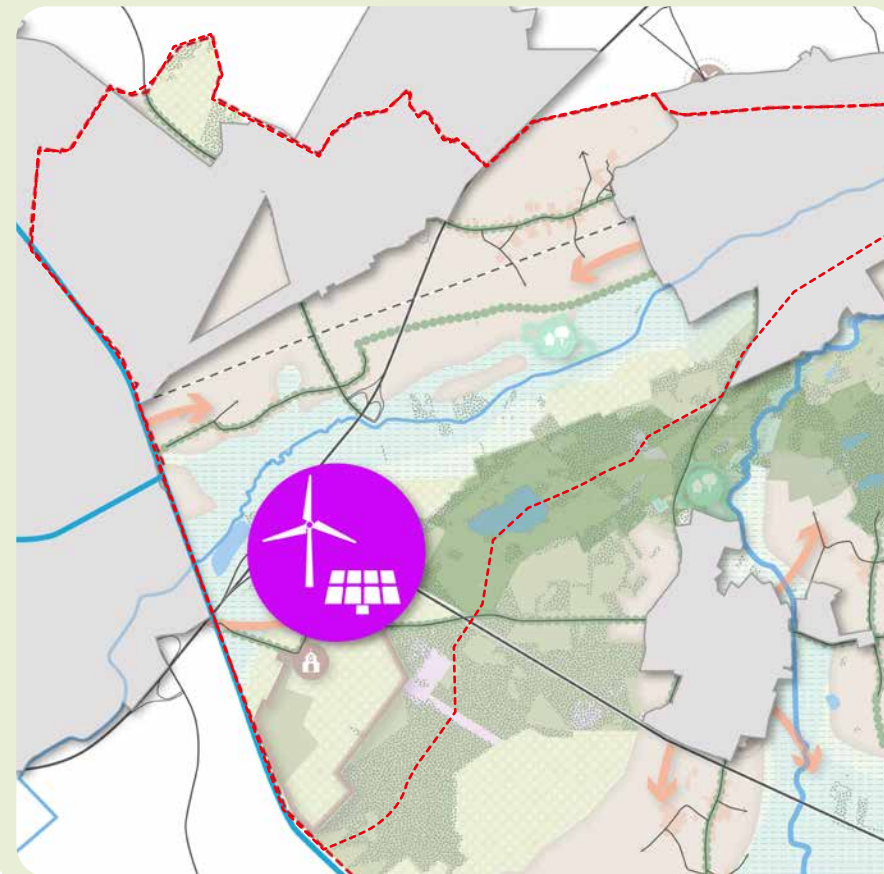

Circulair, beperkte emissies en energieneutraal

- Gronden voor grootschalige energieopgave worden multifunctioneel gebruikt en niet op de beste gronden voor de landbouw.
- Ontwikkeling energiehub De Baars wordt gecombineerd met de inrichting van het reserveringsgebied water op deze plek.
- Energiehub draagt bij aan het verhogen van de biodiversiteit, waarbij zonnevelden landschappelijk op robuuste wijze worden ingepast.
Nog check RES?

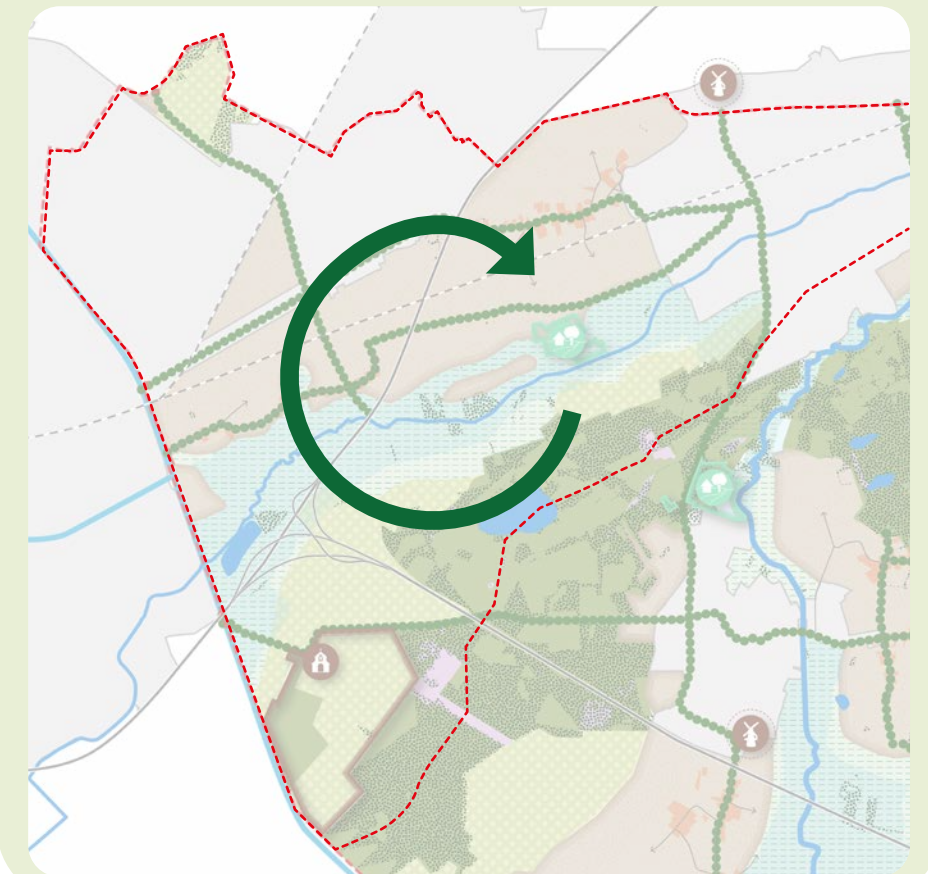
Legenda

- 🌞 zoekgebieden zonneparken/windmolens

Grond staat in dienst van het gebied

Nader uit te werken

SCHUURPLEKKEN

Belangrijkste botsende opgaven

- Vernatting en beperking beregening in relatie tot grondgebruik en toekomstbestendig ondernemerschap
- Klimaatrobuuste inrichting van het watersysteem en het 'droog houden' van bestaande dorpskernen
- Impact intensieve veehouderijen nabij N2000-gebied

KANSEN

- Inzet van initiatieven voor landgoedontwikkeling voor extensieve inrichting overgangsgebied N2000.
- Melkveehouderij voor extensieve inrichting en gebruik overgangsgebied N2000.
- Energie van mensen in het gebied: verschillende initiatieven en samenwerkingen op het gebied van landschap en natuurherstel in het gebied, waaronder Duurzaamheidsvallei, Oost-flank, Kwekerijenlandschap.
- Recreatieve aantrekkingskracht Oisterwijk en omgeving voor verbrede en recreatieve verdienmodellen van de agrarische erven.

AANBEVELINGEN VERVOLG

Specifieke aanbevelingen met betrekking tot het gebied ten behoeve van het vervolgproces naar de gebiedvisie 1.0

- In dit deelgebied zit veel energie bij mensen en stakeholders en is relatief overzichtelijk qua stakeholders. Deelgebied A leent zich om snel stappen te maken naar een deelvisie, in samenspraak met alle betrokkenen, inwoners Heukelom en ondernemers.
- Samenbrengen cq. afstemmen proces Oost-flank (zuidelijk deelgebied) en GGA Loonse en Drunense Duinen.
- Uitkomst visie is een samenhangend landschapskader, waarbinnen landgoedontwikkelingen en overige initiatieven een plek krijgen. Aangevuld met een beoordelingskader om de initiatieven goed in te passen en optimaal meerwaarde te creëren. Dit geldt ook voor recreatieve initiatieven nabij N2000.

